

Ақийда дарслари (145-дарс). Қадария мазҳаби

17:00 / 02.08.2021 3278

Улар қадарни инкор қиладилар ва «Инсон ўзи амалини ўзи халқ қилади», дейдилар. Уларнинг фикрича, инсоннинг ўз қудрати бўлиб, у ўз амалларини ўзи яратади, Аллоҳ таолонинг бу ишга ҳеч дахли йўқ. Бу фикрга мўътазилийлар ҳам қўшилганлар.

Қадария мазҳабидагилар ҳам жабрия мазҳабидагиларга ўхшаб ўз фикрларини қўллаш учун далиллар келтирадилар.

Аллоҳ таоло Муъминун сурасида:

َوَعْصُمْ لَا أَنْقَلَحَفَ َوَعْصُمْ َوَقَلَعَفَ َوَقَلَعَلَا أَنْقَلَحَ ٰمُثْنَسْحَأْلَلِلَّرَابَتَفَرَخَأَقْلَخُهَانْأَشَنَأْمُثْمَحَلَّا مَاطَعَلَأَنْوَسَكَفَ َأَمَاطَعَنِي قَلَخَلَا

«Бас, яратувчиларнинг энг яхшиси Аллоҳ баракотли, улуғ бўлди», деган (14-оят).

Ушбу оятдан билиниб турибдики, Аллоҳ холик(яратувчи)ларнинг биттасидир, қолганлари эса бандалардир.

Аллоҳ таоло Воқиъа сурасида:

نُولْمَعَيْ أُونَّاَكْ آمَبْ ءَاَنَّجْ

«Қилиб юрган амаллари мукофотидир», деган (24-оят).

Демак, охиратдаги жазо бу дунёдаги амалларга боғлиқдир. Бандалар қилиб ўтган амалларининг жазоси ёки мукофотини оладилар.

«Қадария» - бандалар ўз ишларини қилишга қодирдир, уларни яратувчидир, деб эътиқод қилувчилардир. Улар ҳар бир яхшилик ёки ёмонлик Аллоҳнинг тақдир қилиши билан бўлишини инкор қиласилар. Уларнинг наздида, банданинг иши Аллоҳнинг қадари, илми ва иродаси билан бўлмайди. Қадария мазҳабининг бу фикрига мўтазила мазҳаби ҳам қўшилган.

Аҳли сунна ва жамоа мазҳаби уламолари қадария мазҳабининг далилларига ҳам кучли раддиялар берганлар.

Биринчи оятнинг маъноси «сурат берувчиларнинг, тақдир қилувчиларнинг энг яхшисидир», деганидир. Зеро, арабларда баъзи вақтларда «халқ» сўзи яратиш дея зикр қилиниб, унда тақдир қилиш маъноси ирода қилинади.

«Қилиб юрган амаллари учун жазодир» оятининг маъноси, қилиб ўтган амаллари сабабидан жазо ёки мукофот берилади, деганидир. Яъни, бандалар жаннатга ёки дўзахга амаллари сабабидан кирадилар. Сабабларни яратувчи эса Аллоҳдир. Ушбу оядда ишлатилган «бо» ҳарфи сабаб маъносини ифода этади.

«Сунний ақийдалар» китоби асосида тайёрланди